

„Edinost“

Is a enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročilna znanja:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročnino brez priložene naročilnice se uprava ne odziva.

Tabakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 avč.); iz Trsta pa po 8 stotink (4 avč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

Se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domaći oglašit. se računajo po pogodbi.

Vel dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Neprankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema upraviteljsvo. Naročnino in oglaš je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upraviteljsvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin plečolo št. 3, 11. nad-tr.

odajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Dogodki na učiteljskem v Kopru.

Morda ga ni učiteljska v Avstriji, o katerem bi se toliko govorilo, kakor se govori o našem učiteljskem v Kopru. Že to je sila slabo znamenje. Kajti tudi človeku, ki čisto nič ne pozna razmer, ki ni še nikoli videl mesta koperskega in e. k. učiteljskega v Kopru, se mora usiljevati misel, da tu ne more biti vse tako kakor bi moralo biti.

Šola, učiteljska, vzgojevalnica bodi svetilska za se, svet za se! Delovanje in snovanje v njem bodi neumorno, skrbno, intenzivno, ali tiho ter odmakneno od široke in hrupne ceste — javnosti! Javnosti naj ne dajejo taki zavodi povoda, da se bavi z njimi! Javnosti naj se kažejo le v speli! Čim tišje, čim mirneje je delovanje takih zavodov, tem uspešneje je, tem blagotnejše je, tem večji koristi prinaša tisti javnosti, ki naj se kolikor le možno malo bavi z njimi!

Tako je tudi na vseh učnih zavodih, kjer so razmere normalne, zdrave. Kjer niso, tam postaja zavod predmetom javne diskuzije. Čim pa se je zgodilo tako, smo dobili zanesljivo znamenje, da zavod ne ustreza svojemu velikemu namenu; a potem, ko je prišel ljudem v zobe, ustreza še manje. Iz zla raste zlo. Tako je v naravi stvari, a narava ima svoje nepremične zakone in je konsekvantna...

Učiteljske v Kopru je že dolgo ljudem v zobeh. Še niso ljudje prav pozabili na eno nepristojnost, s katero so se bavili, že govorijo o drugi; še se ni posušilo črnilo, s katerim je bila pisana prejšnja rekrutacija, že moramo pisati drugo. To se lepo vrši in vrti z gracio, že nekaj let sem...

To dejstvo si moramo držati pred očmi, ako hočemo zadnje žalostne dogodke pravilno soditi. Ti dogodki, sojeni v zvezi z vsem, kar je bilo poprej in je še na tem zavodu kakor kronična bolezen, ki se ne da odpraviti, se nam bodo videli vse drugačni, nego, ako bi jih izrgali iz kompleksa in jih sodili same za se kakor take. Kar se je zgodilo te dni na učiteljskem v Kopru, je greh, velik greh. Kdo ga ima na vesti, nam je irelevantno za ta hip, ko hočemo konstatirati svoje prepričanje, da ta greh ne bi se bil zgodil brez prejšnjih grehov!

Štrajk v šoli! Ta misel meji ob sfero — nemožnosti! Ali v blaženi deželi neverjetnosti so možne tudi nemožne stvari.

No, predno govorimo dalje, bi prosili čitatelje, vso javnost in izlasti kompetentne šolske oblasti, naj izvolé vzeti na znanje, da naši narodni krogi, v katerih imenu nam je tu čast govoriti, so bili povsem iznenadjeni po tem dogodku in da so bili nepričakovano postavljeni pred fait accompli. Kajti za nas je velike važnosti, da svet ve, da krogi, v katerih imenu govorimo, niso imeli ni časa ni prilike, da bi mogli, z ozirom na dogodke na učiteljskem v Kopru, kaj svetovati ali odsvetovati. Kar najodločneje moramo zahtevati, naj se ta izjava naša vzame na znanje!

Sedaj pojmo dalje! Sodé po posrednih besedah, ki so že padle v naši javnosti, bodi ustneno, bodi pismeno, utegne priti diskuzija: ali je korak učiteljskih v Kopru možno odobravati ali pa ga je obsojati kar najodločneje?! Nam se zdi, da slov. javnosti, rojakom učiteljskih, v tem hipu ni taka diskuzija v prvo in glavno dolžnost. Taka diskuzija bi bila na svojem mestu popred, ako bi bili vedeli za namen učiteljskih; in bo umestna tudi pozneje, ko bo rešena ta kriza! Korak učiteljskih moremo odobravati ali ne odobravati, ali za sedaj, ko stojimo pred dovršenim činom, je nam vsem neizogibna in najnujnejša

dolžnost, da se z vso odločnostjo postavimo na stran učiteljskih!!

To trdimo, to zahtevamo iz dveh glavnih razlogov.

Prvi razlog nam je naše trdno prepričanje, da dijaki niso storili tega koraka brez vsakega vzroka. Za to naše domnevanje govoré v prvo dogodki iz minulosti, govori že ves sistem, ki vlada od nekdanj na tem ne-rečnem zavodu!! (Par dejstev v ilustracijo tega sistema, duha, ki veje na e. k. učiteljskem v Kopru, podajemo danes na drugem mestu, med domačimi vestmi.) Temu sistemu primerno je bilo tudi imenovanje dotičnega gospoda, ki je bil v neposreden povod zadnjemu žalostnemu dogodku, kakor je tudi označujemo danes na drugem mestu. Potem pa se nam tudi zdi psihološko izključeno, da bi bilo le po nagovarjanju, potom sugsuje prišlo do take solidarnosti med tako mladimi ljudmi! Ne zdi se nam verjetno, da bi se bili taki mladiči odločili za takov skrajni in nevarni korak, ako ne bi bilo tehtnega razloga v to, in morda le iz objestnosti ali hujskanja od strani dveh, treh. Kajti toliko zreli pa so že ti mladiči, da so se mogli zavedati nevarnosti, v katero se podajajo. In če se niso popred, morali so se zavedati po groznjah od strani učiteljev in ravnateljstva: po dejstvu, da so jim pred nosom zaloputnili vrata učiteljskega.

Poleg tega prvega razloga — prepričanja našega namreč, da ni brez tehtnega razloga prišlo do štrajka —, nas pa sili (poleg pomisleka, da gre tu za vrsto mladih ekzistencij, ki so kri od naše krvi), da se postavimo na stran učiteljskih, tudi usodna misel na našo vnebovredno mizerijo na polju ljudskega šolstva v Istri! Kdor ima kaj srca v sebi za narod naš, za tega trpina, mora ob tej priliki pred vsem misliti na konsekvence, ki bi navstale, ako bi odločilni faktorji, zastopniki naroda, dopustili, da nam te mlade ekzistence upropastijo! Čitatelji! Prečitajte le naš današnji dopis iz občine Materijske, pa nam ne treba, da bi vam dalje govorili o teh konsekvencah! Izvestnim krogi bi bilo bržkone ravno to najbolj po godu; nam pa mora biti ravno zadovoljstvo teh krogov razlog, pred katerim se morajo umakniti vsi drugi razlogi, za to, da se postavimo na stran učiteljskih, da se potegnemo zanje in da kategorično zahtevamo od naučne uprave:

a) da se ta kriza reši brez kakoršnje si budi škode za učiteljske,

b) da stori konec škandaloznim dogodkom in da se neha enkrat to nezdravo razmerje, ko je rečeno učiteljske, zopet in zopet vzrokom ogorčenju v javnosti, po novinah in v parlamentu; in (ker ozdravljenje drugače ni možno),

c) da vsaj hrvatsko-slovenski oddelek premesti kam drugam in ga postavi pod — drugačno ravnateljstvo!

To zahtevamo, to zahteva naša javnost in to morajo zahtevati tudi naši poslanci!! In mi smo uverjeni, da tudi store tako vsaj tisti poslanci, ki le s stališča koristi naroda izvajajo svoje zastopniške dolžnosti!

Torej! Ta hip ni primeren za akademična razpravljanja o umestnosti ali neumestnosti koraka, ki so ga storili naši učiteljski v Kopru, ampak ta hip zahteva — energičnega čina!

Politični pregled.

V TRSTU, dne 25. novembra 1901.

Deželnozbornske volitve v Istri.

Laška stranka je proglasila za istrsko mesta in za trgovinsko in obrtniško zbornico v Rovinju sledeče kandidate:

za Koper: odvetnik dr. Belli;

za Piran: Nikolaj Zarotti;

za Rovinj: dr. Matej Campitelli;

za Poreč, Novigrad in Umag: odvetnik

dr. Tuij Sbišć;

za Motovun, Buje, Vižinada in Oprtalj: Avguštin Tomasi;

za Pazin, Labinj in Plominj: odvetnik dr. Konstantin Costantini;

za Pulj in Vodnjan: dr. Ludovik Rizzi;

za Mali in Veliki Lošinj: notar Ivan S. Vidulich;

za Čres in Krk: odvetnik dr. Inocent Chersich;

za trgovinsko in obrtniško zbornico v Rovinju: odv. dr. Matej Bartoli in odv. dr. Feliks Bennati.

O položaju. Čim so se načelniki nemških strank predstavili svetu v izjavo, ki jih nič ne stane in jih v nič ne obvezuje; pač pa bi jih mogla — ako bi drugi ne znali parirati — kazati svetu v najugodniši luči rešiteljev avstrijskega parlamentarizma: tedaj je hitel predsednik zbornice, grof Vetter — in to ne proti volji gospoda ministerskega predsednika — s povabilom do načelnikov vseh strank na konferenco, ki naj bi zvarila zdravilo za bolni parlament. In prišli so vsi — razn Vsenemcevi. Prišli so in nič povedali, česar ne bi vedel že vsakdo, kdor se zanima za politične dogodke.

Ako je g. Körber pripovedoval, da parlament ni igrača, menda ni s tem izrekom nikogar presenetil. V obče namreč; z ozirom na avstrijsko zbornico poslancev bi bil seveda moral malce zasukati besedo in reči, da parlament naj bi ne bil igrača. Če pa je vnovič raskladal svojo »neutralsko« in jo kazal lepo nalikano in blestečo: zopet ni to nič novega za nikogar. Pa tudi to odgovarja njegovemu običaju, da se je, svoji rešilni akciji v prilog, »skril za — kruh, katerega prebivalstvo — nima!! Saj je to njegova ideja-ljubljanka, da bi gospodarstvo ubilo politiko. Ideja je morda lepa, plemenita, ali ko se je že tako temeljito izkazala neizvedljiva, ni ravno posebno — državniško od g. Körberja, da jo hoče se silo izvesti. In da je neizvedljiva, mu je tudi na tej konferenci z vso potrebno jasnostjo povedal poslanec Stran sky: Ne bo miru, ne bo parlamenta v Avstriji, dokler ne bo rešeno češko vprašanje!

Izvemši češke govornike, ki so kar naravnost povedali, kaj hočejo, in so odkrito govorili, da od njih ni ničesar pričakovati v namen v kateri je bila sklicana konferenca, so vsi drugi govorniki govorili bolj diplomatično, bolj — rekli bi — spravoljubivo, ne pa da bi dali kakov konkreten nasvet ali določno izjavo, kaj in koliko so pripravljeni žrtvovati za spravo. Kar so govorili govorniki nemških strank, je možno čitati vsaki dan v nemških listih. Ko bi bilo pomageno s samo govorjeno ali pisano pripravljenostjo za pomoč parlamentu, mi bi imeli v Avstriji najbolj zdrav parlament na svetu...

Konferenca je ostavila isto vreme, kakoršnje je našla. S tem je označen vspeh. Če pa g. Körber izvede svoje grožnje in res razpusti parlament, je pa njegova stvar, da pride poprej na čisto, česa more in s me pričakovati od novih volitev.

V analiziranje govorov se torej ne bomo spuščali, ker vse te izjave bomo še čisto srečavali kakor stare znanke.

Le obema slovenskima govornikoma moramo naravnost povedati, da sta nas osupnila, ali — ne prijetno. Oba sta se nekako izrekla, da je vrv akcije za slovensko vseučilišče na njiju straneh začela odjenjavati. Gosp. dr. u Šusteršiču so gospodarske zadruge tako za areu, da bi se radi istih spoprijaznil tudi z —

nado, da se najde modus, ki omogoči, da razprava o nujnem predlogu radi vseučilišča ne bo potrebna v zbornici. Dr. Ploj pa bi se zadovoljil, če se nujni predlog odkaze odseku za naučne stvari....

Gospoda sta postala jako skromna. Manje res ni bilo možno. To je britko, o gošpoda na desni in levi slovenske delegacije! Čez dolgo, čez dolgo smo doživeli akcijo, ki je zopet povzdignila duše in osokolila marsikoga zopet, ki je bil že klonil duhom. Doživeli smo akcijo, ki je pomenjala solidarnost v dejanjih z narodom češkimi, mnogo obetajočo akcijo. Češki govorniki na konferenci so odkrito označili direktivo, kateri bodo sledili; iz ust naših govornikov pa ni bilo ni besede, ki bi kazala, da se imata solidarnost prenesti tudi na tla parlamenta. Naša na troje razklana in trikrat osmešana delegacija je pokazala zopet, da slovenski politiki nedostaje večega koncepta, da jej nedostaje resnosti, logike, močnatosti in — še nečesa drugega. To je politika, ki ne stori nobenega koraka, naprej, da ne bi jutri zopet storila enega koraka — nazaj! Ne, to ne gre, če se nečemo udušiti pod lavino smešnosti!

Vprašanje je sedaj le še, ali sta se govornika popred sporazumela se svojimi pristaši. Če se nista, je žalostno, ker bi kazalo, da ni med njimi nobene avtoritativne roke, ki bi vodila; če pa sta se, potem pa je stvar še — žalostnejša.

Nikdo ne oporeka važnosti gospodarskim vprašanjem; ali da bi radi vsacega takega vprašanja postali kramarji z idejami in z največimi kulturnimi postulati — to pa že ni dopustno. In če že hočemo biti, potem pa imejmo toliko poguma in bodimo odkriti in ne zapričenjajmo akcij, ki niso v soglasju z našo — kramarijo!

Iz poljskega kluba. Dne 23. t. m. je imelo poljsko »kolo« svojo sejo. Začetkom seje dal je predsednik vitez Jaworski prečitati pismo posl. Daszynskega (socialista), v katerem se je isti opravičeval radi žaljivih izrazov, katere je svoječasno rabil v svojem govoru v zbornici poslancev proti poslancu Wielowieyskemu. Izjavil je, da je bil o stvari krivo poučen. Dalje se je klub bavil z dogodki v Gnezuu (na Poznanjskem), kjer je tamošnje sodišče obsodilo 21 oseb poljskega naroda, večinoma ženske, v do 2 in pol letno ječo. V Vrešnu na Pruskem Poljskem so namreč uveli pouk krščanskega nauka v nemškem jeziku. Ker otroci niso hoteli odgovarjati, se je šola zaprla in so bili vsi otroci telesno kaznovani. Stariši, ki niso mogli pričakati, da bi otroci prišli iz šole, podali so se pred šolsko poslopje, kjer so slili ali stokanje svojih otrok.

Stariši so na to udrli v šolo in razvalili šolske oblasti, vsled česar so se dogodile omenjene obsodbe. Poljski klub je sklenil jednoglasno, da se v znamenje protesta proti pruskim zatiralcem naberejo med poslanci poljskega kluba prispevki za družine obsojenih.

Gledé položaja v parlamentu je sklenil poljski klub, da bo nepremično vstrajal pri tem, da se zahtevam dežele mora ugoditi. — Nasproti Čehom so se pa v isti seji zgrajali, da tirajo svojo nacionalno politiko, ko je treba rešiti državne potrebe. Poljaki so izjavili, da njim to ni vsejedno, ako radi češke politike pride do absolutizma, kar njih dežela ni v tako ugodnem gospod. položaju, kakor je Češka, kjer eveteti trgovin in industrija.

Da Nemei, ki so pljani vina, priporočajo drugim narodom treznost, temu se ne moremo čuditi, ker je pijan človek vedno objestni in se navadno norčuje iz onega, ki je lačen in žejen! Ali da se isti Poljaki, kateri so imeli ravno v istej seji priliko zgra-

žati se nad brutalnim postopanjem pruskih Nemcev proti Poljakom v narodnem obziru, da isti Poljaki, kateri so tudi v istej seji sklenili, da bodo trdovratno zastopali koristi svoje dežele: da isti Poljaki obsojajo postopanje čeških poslancev, to ni samo neslovansko, temveč tudi nespametno. Ako imajo že Poljaki toliko gospodarskih potreb, no potem, kaj pa mislijo, kdo da se bo potezal za njih potrebe, ako bodo oni svoje druge slovanske brate v najkritičnejših trenutkih puščali na cedilu ter se vezali z Nemei, katerih politika meri na to, da lepo po vrsti gospodarsko in narodno uniči jeden slovanski narod s pomočjo drugega in slednjič — vseh. Ni-li morda ravno krivičnost Nemcev v prešlih dobah kriva, da je Galicija toliko zaostala v gospodarskem obziru?! Kranjska politika se mašuje in se umege maševati nad Poljaki in nad — Slovenci!

Glasovi o spremembi na dalmatinskem namestništvu. „Deutsch-nationale Correspondenz“ javlja, da je dalmatinski namestnik F. Z. M. pl. David, podal svojo ostavko in da je njegovim naslednikom določen sekijski načelnik v ministerstvu za notranje stvari, grof Pace. „N. F. Presse“ pa poroča, da je Davidovo stališče pač silno omajeno, da je pa vest o njegovem odstopu še prezgodnja in da še ni določen njegov naslednik. Odstop predsednika pl. Paviča, kateri je nedavno temu slavil petdesetletnico svojega službovanja, pa je, kakor poroča „N. F. Presse“, že pred več časom določen.

Konečno naj omenimo še, da se govorice o teh spremembah stavljajo v zvezo s — predstoječo aneksijo Bosne in Hercegovine, kakor se je tudi pritisk vlade na Hrvaškem o zadnjih volitvah spravljaj v zvezo s tem vprašanjem.

V koliko te govorice niso nič več, nego govorice — o tem je težko soditi onemu, ki ne vidi za kulise.

Tržaške vesti.

Boj na učiteljskem v Kopru. In dogodki se razvijajo dalje z neizprosno konsekvenco in se kar pade proti katastrofi. Ah, da — žal — vse to, kar se že dolgo, od prvega začetka, dogaja v Kopru, so le členi iste verige; jedno se okleplje drugega, jedno raste iz drugega!

Das eben ist der Fluch der bösen That, dass sie fortzuehend immer Böses muss gebären... Z nameščenjem učiteljskega v Kopru se je razvil zistem, ki je pravi nezmišeln pedagogičnega pogleda, zistem, ki je absurden oziroma na smotre učiteljskega za deželo, kakoršnja je istrska se svojimi kulturnimi in etnografičnimi razmerami. Prosim le! Za vstop na ta zavod — in baš z ozirom na omenjene razmere — se zahteva minimalno mero znanja nemščine, učni zistem pa je tak, da bi potem siromašnemu dečku trebalo, da je vsaj pol nemškega filologa, ako hoče uspešno slediti predavanjem nekaterih profesorjev. Med te je prištevati na prvem mestu ravnatelja Markela. Mož predava pedagogiko. Tu hočemo pustiti na strani koščljivo vprašanje, da-li on sam suvereno in na vse strani zmaguje ta predmet?! Držimo se le dejstva, da je predmet že sam na sebi veletežaven in da treba velike spretnosti v predavanju, ako se hoče, da res sprejemljejo va-se tudi učenci! Težava pa je še veliko večja, ako se predavanja vršé v jeziku, katerega učenci nimajo popolnoma v svoji oblasti. V takem slučaju pa treba izredne jasnosti v besedi in razvijanju misli. A kako predava g. Markel?! Ko predava on pedagogiko, so perijode tako strašno — trkuljaste, da se mora slušatelj definitivno posloviti od začetka perijode, kajti zgubi ga gotovo popolnoma, predno je g. Markel dovršil svojo — perijodo!!

Ni treba, da je človek pedagog, da umeje, kako nepedagogičen je takov učni zistem; da umeje, da dijaki ne morejo vspevati in da mu taka vzgojevalnica postaja v mučilnico.

Poleg grehov na zavodu samem pa se vijejo vspešno dogodki izven istega, po ulicah mesta, v kateri so postavili zavod v neumljivi zaslepljenosti in ga vzdržujejo tam v neumljivi trmoglavosti.

Če se na zavodu greši proti pedagogiki, pa se izven istega dogajajo stvari, ki so v zasmeh zahtevam najprimitivnejše gostoljubnosti ter humanitete: zakonom človeške civilizacije!

Nočemo posezati daleč nazaj, ampak z izgledom iz najbližje minolosti hočemo doka-

zati, kako običaji vladajo na koperski ulici in kakov duh vlada na zavodu, oziroma, na kako stališče se postavlja vodstvo zavoda nasproti dogodkom na ulici.

Nedavno temu se je dvojici naših učiteljskihnikov dogodilo nekaj grdega, ali na ulicah v Kopru jako — človeškega! Dogodilo se jima je, kar se je dogodilo že mnogim našim in mnogokrat: nabili so ju prav pošteno, do krvavega. Jeden teh dveh revčkov je moral kakih 10 dni ležati v postelji. A veste, kaj je odgovoril gospod ravnatelj na zahtevo dijakov, naj bi vendar kaj ukrenil v tem slučaju v varstvo njihovo?! Rekel je: Tam je sodišče, ako se je komu kaj zgodilo, naj gre to žiti!! In slednjič je ravnatelj tega učnega zavoda, ravnatelj, ki je postavljen tudi v to, da vsestranski varuje interese svojih dijakov, dal isti odgovor, ko se je tudi od profesorske strani pritisnilo nanj, naj vendar kaj stori, kar bi bilo podobno njegovi — dolžnosti!! Takim dogodkom so izpostavljeni naši dijaki na ulici, in taka je obramba, ki jo uživajo na ravnateljstvu! Le to jedno bi vprašali mi gospoda ravnatelja, da li bi tudi tako govoril, da so kakemu laškemu ali nemškemu učiteljskičku razbili glavo?!

Jako značilno za zistem, vladajoči na e. kr. učiteljskem v Kopru, je bilo tudi imenovanje moža, ki je dal neposredni povod štrajku učiteljskihnikov.

Tam v avgustu je bilo, ko se je dozvalo, da je g. profesor Žilih na lastno prošnjo premeščen v Gorico. Takrat je prihital v Trst neki gospod, ki je dovršil vse študije na univerzi, ki nosi tudi že naslov doktorja in ki suplija na neki srednji šoli nekje na Slovenskem. Prišel je, da se predstavi g. dež. nadzorniku in ga obvesti, da bo prosil za mesto, izprašano v Kopru. Gospod nadzornik ga je vsprejel in ga izkomplementiral diplomatično, ne da bi bil rekel ni črna ni belo. Jednako se je godilo gospodu tudi pri ravnatelju v Kopru. Potem je bil nastopil isto pot neki drugi gospod, ki je tudi absolviraj vseučiliške študije. In potem je sledilo nerazpisano natečaja in imenovanje g. P., ki je bil provizoričen učitelj na vadnici s samim spričevalom vsposobljenosti za ljudske šole....

Tako postopanje je nezaslišano. Ali da se umejemo. Kdor je prijatelj napredku naroda, ta mora biti prijatelj učiteljstvu, a kdor je za napredek učiteljstva, mora biti odločen o za to, da se istemu — v splošno vspeh — odpirajo vrata tudi višje, nad ljudsko šolo....! — Prav je, popolnoma prav, in pravično je, da je tudi ljudskemu učitelju dana prilika in možnost, da se povspne višje. To je v bodrilo in v čast vsemu stanu.

Če smo torej rekli, da je goraje imenovanje nezaslišano, izjavili smo se le proti načinu, kakor se je imenovanje izvršilo. In menda se ne motimo, ako pravimo, da je v interesu časti in ugleda učiteljev samih, ako se le isti njihov tovariš povspne na srednje učilišče, ki si je tudi prizadeval, da si je pridobil usposobljenost v to. Če učitelj čuti sposobnost v sebi za povspenjanje višje gori, naj skrbi, da položi izpit vsaj za meščanske šole! Le taki slučajji imenovanja učiteljev na viša učilišča bodo res v prilog naprednim učiteljem, ko jim dotičniki čast delajo se svojo sposobnostjo in se svojim takom, kar pa se odločno ni zgodilo z imenovanjem g. P.

Le če bodo učitelji, povspenši se višje, res na svojem mestu v vsakem pogledu, se bo majal princip, da na učiteljske sedijo le profesorji.

Sicer pa naj ne misli nikdo, da je tu šlo za čin naklonjenosti do učiteljev; to je bilo le čin protekcionizma, a ta vstvarja le poslušna orožja, da ne rabimo drugega primernejega izraza.

Za duh, ki veje, za zistem, ki vlada na zavodu, je značilno slednjič tudi postopanje ravnateljstva z našimi dijaki povodom sedanjega štrajka! Našim žugajo z izključenjem, s skrajnimi konsekvencami — brez usmiljenja, brez pardona! A kako je bilo svojedobno, ko so laški učiteljskički štrajkali? — Tedaj ni gospod ravnatelj nič žugal, ampak letal je na domove učiteljskihnikov, prosil le-te, naj se vrnejo v šolo....! Takov je zistem na učiteljskem v Kopru se svojo dvojno mero....! In on, ki noče nič spremeniti na tem zistemu, je gospod nadzornik na namestništvu v Trstu, on, ki je vsikdar vollkommen befriedigt po vsem, kar vidi in sliši v Kopru. Njega poglašamo moralno odgovornim za — čine zi-

stema, pa če so še stokrat indigoirani izvestni krogi v Gorici, češ, da napadamo toli zasluzne može!

„Cassa di risparmio triestina“ in naši kmetovalci. Laška kmetijska družba tržaška je pozvala laško tržaško hranilnico, naj uvede tudi posojila za kmetovalce. Tozadevno spomenico je kmetijska družba predložila mestnemu svetu tržaškemu — kakor smo javili že zadnjič —, da jo isti priporoči in izroči hranilnici.

Čudno je, da so tržaški Italijani, ki imajo toliko denarnih zavodov v svojih rokah, še-le sedaj prišli na to idejo, da bi dajali posojila tudi poljedelcem. Mari je laškim zavodom manjkalo do sedaj denarja? Ali pa poljedelci morda niso imeli do sedaj potrebe posojil? Žalibog je bilo do sedaj dovolj vsega tega. Laški zavodi so imeli še preveliko potrebo posojil. Tudi se ni ljubezen laške gospode do slovenskega kmetovalskega ljudstva prav nič povečala, pač pa je še zmanjšala. Kateri je bil torej vzrok, da so gospoda še-le sedaj prišli na to misel? Odgovor je zelo jednostaven: strah, da izgube svoje dosedanje gospodstvo nad našim potrebnim kmetovalcem. Dosedaj so laška gospoda tudi dajali posojila a ne potom zavodov, marveč so to delali zasebni oderuhi, ki so ljudstvu — pod spretnim izrabljanjem zakonitih določil — v pravem pomena besede ropali imetje, pridobljeno s težkimi žulji. Sedaj pa, ko so začeli naši denarni zavodi — v naših krajih (na Tržaškem, na bližnjem Krasu in v Istri), posebno pa tržaška posojilnica in hranilnica — tako uspešno reševati našega poljedelca iz krempljev laških izsesevalcev, začela so laški gospodi zmanjkovati tla pod nogami in že več let tuhtajo in tuhtajo, kako bi si slovenskega kmeta zopet dobili v pest, da bi ga mogli še nadalje tlačiti v moralnem in materialnem pogledu. To so njih »velikodušni« in »človekoljubni« nameni, in v doseg teh svojih namenov uvesti hočejo sedaj pri tržaški hranilnici posojila za kmetovalce.

Ako bi bili gospoda imeli res človekoljubne namene, uvedli bi bili taka posojila že prej; ne pa še-le sedaj, ko na tem polju že kakih 10 let tako blagodejno deluje naša slovenska posojilnica in hranilnica v Trstu. Poročevalci o tej stvari je v zadnji seji mestnega sveta izrekel tudi neresnično trditve, da se morajo naši kmetovalci obračati za posojila do tujih zavodov. No, da-li je »Tržaška posojilnica in hranilnica« tuj ali domač zavod, o tem ne bomo zgubljali besed in trtili prostora, ker je že v naslovu samem povedano, da je »tržaška«, ima svoj sedež v Trstu in tudi svojo hišo v sredini našega mesta, kar znajo dobro tudi na magistratu samem, ker plačujejo temu zavodu najemnino za svoje gasilce, ki imajo svoje prostore v hiši prihodnjega našega narodnega doma.

Mi se te njih nakane, da uvedejo posojila za kmetovalce, prav nič ne bojimo in gospoda napravijo s tem (kakor jim je že g. svet. dr. Rybář vskliknil v zadnji seji mestnega sveta) le luknjo v vodo in drugega nič. Ako bodo vestno in pošteno postopali, bodo le podpirali prizadevanje našega slovenskega denarnega zavoda, da reši naše ljudstvo iz gospodarske bede. Gospodarsko trdno stoječe ljudstvo pa je tudi v narodnem obziru zavednejše in doslednejše v zahtevanju svojih pravic, nego ljudstvo v slabih gmotnih razmerah, o čemer nam Čehi podajajo najboljši dokaz. S pretinjami in pritiskom pa gospoda pri laški hranilnici ne dosežejo ničesar, ker je naše ljudstvo že dovolj zavedno, da ve, kam se ima zateči v sili in potrebi. Naš slovenski denarni zavod bo laški hranilnici vedno stal kakor činitelj, ki jej bo določal mejo, do katere sme se svojim postopanjem. Ako bodo Italijani ta svoj načrt hoteli res izvršiti, pomagali nam bodo to nehoté, na jedni strani na delovanju za gospodarsko povzdigo našega naroda, na drugi strani se bodo pa smrtno zamerjali svojim privržencem »eikorišajem« po okolici, kateri so večinoma v skrajno slabih gmotnih razmerah in ki bodo kar trumoma prihajali v laško hranilnico po posojila. Ako jim ne bodo dovoljevali posojil, bo zamera, ako jim bodo pa dovoljevali, bodo posojila slabo zagotovljena in bo imela hranilnica zgubo; tega pa ne bo posojilnica mogla delati, ker denar, katerega bo posojala, je tuj denar, denar uložnikov, ki zahtevajo, da je varno uložen. Naj obračamo stvar kakor hočemo, pridemo slednjič vendar do zaključka, da napravijo Lahi s tem činom — luknjo v vodo!

Denarja mu manjka! Komu? E, zloglasnemu in znanemu hrvaškemu renegatu, profesorju (?) Titu Alačeviću v Rimu. (Piccolo« je namreč Alačevića tituliral za profesorja, kar pa je približno toliko res, kolikor je lastnik »Piccolov« — Italijan.) Ubogi Alačević, mošnja mu je prazna! In glej naših usmiljenih irredentistov, ki mu nabirajo darove! Ali, kakor se vidi, naši ljubi tržaški lahoni imajo proketo malo volje v to, da bi laškemu prodaneu v Rimu pošiljali denarja v Rim. To sledi iz »Piccolov«, ki je včeraj objavil nabrane darove. Nabrali so par mizernih kronic. In ko poplačajo poštnino za poslano v Rim — bo reva za g. Alačevića! V krasno ilustracijo italijanstva darovateljev naj povemo, da je med istimi polovica slovenskih renegatov. Ali jih hočete poznaati te podpiratelje — slavnega Alačevića?! Evo jih Italijane najčistejše krvi: dr. Marinolič, prof. Magotovič, Ostrogovič itd. Ti so podpiratelji vrednega jim tovariša. A propos: kmalu bi bili pozabili, da je med njimi tudi znani slabi državni poslanec in še slabši historik, ki je daroval celih 5 gld. Klavernim čelom opozarja rečni list, da nadaljnji darovi so še sprejemajo.

Siromašni Tito se je obrnil na slabo adresno. On ne pozna naših signorov. Njihov »patriotizem« je sicer silen, ali ne sega preko tiste odprtine, ki vodi v lastni žep.

Z Opčin nam pišejo: Naše »Gospodarsko društvo« ima svojo gostilno, ki vsepa dobro, ne da bi jej trebalo reflektirati na našo inteligenco. Saj pa tudi ne zahtevamo in ne moremo zahtevati, da bi inteligenca posedala po krémah in popivala tu.

Ali naše društvo ima tudi svojo mesnico. Tu pa je stvar drugačna, tu pa bi že smeli pričakovati od naših razumnikov, da bodo vršili svojo rodoljubno dolžnost po geslu: Svoji k svojim! In to nas jako žali, da je ne vrše. Nijeden njih ne podpira našega društva! Pač, jeden je, ki podpira. In kdo je to? Je-li trgovec, je-li kakov prečastiti? Nič takega ni. On je tisti, ki vleče vrv pri našem »Zvonu«.

Inteligencija na Opčinah! Pomisli vendar, da se svojim denarjem podpiraš one, ki so o zadnjih volitvah plačevali po 2 gld. in 1/2 klg. mesa za vsaki glas za nasprotnega kandidata! Pomislite gospoda, da ne bo mislilo ljudstvo, da so nam resna narodna gesla le neresno agitacijsko sredstvo!

Z Dunaja smo prejeli in objavljamo: Slavno uredništvo!

Prosim Vas, da bi natisnili ta-le dostavek k mojemu zadnjemu popravku:

Gledé na Vašo izjavo, da gospod Niko Zupanič ni pisal onega članka (o dogodkih na vseučilišču), omeujam, da sem proti imenovanemu gospodu tovarišu rabil besedi »neaktiwnost in vsiljivost« samo z ozirom na dotični članek, o katerem se je tu sploh mislilo, da ga je on spisal.

Ivan Verčon,
cand. med.

Dunaj, 22. nov. 1901.

Iz pred porotnega sodišča. (Obsoben na smrt.) Kakor smo že v soboto javili na kratko, vršila se je razprava pred tukajšnjim porotnim sodiščem proti znanemu morilecu svoje lastne žene, 62 letnemu Valentinu Romano iz Kopra. Ta je dne 23. junija t. l. v ulici Punta del Forno umoril svojo 60 letno ženo Antonijo radi — ljubosumnosti!!! Romano si je vtepel v glavo, da njegova žena greši z nekim sestanovalecem. In radi tega je izvršil grozen čin. Na razpravi se je dokazalo, da je bilo njegovo ljubosumje neopravičeno. Porotniki so enoglasno izrekli besedo — kriv. Po verdictu porotnikov je sodišče obsodilo Romana v smrt na vesalih. Branitelj obtoženca, g. dr. Abram, ni mogel drugega, nego prositi naj se upošteva olajševalne okolnosti in sodišče je sklenilo priporočiti obtoženca milosti Njegovega Velikanstva. — Na vsej razpravi se je Romano vedel zelo cinično in ni obžaloval svojega dejanja. Na vprašanje predsednika, da-li je čul sodbo, si je Romano dal ponavljati razsodbo. Ko so ga odvajali, je vskliknil, obrnjen proti uradnikom: Pa bodi tudi na sto metrov višoko....!

Danes se vrši razprava proti Romeo Bosiju. Obtožen je radi čina proti pravosti; razpravi predseduje svetnik Pederzoli, državno pravdnštvo zastopa državnega pravdnika namestnik g. dr. Pangrazzi, branitelj pa je odv. g. Breitner.

Naše razmere. Neki organ mestne camorre, to je municipalni redar, je aretiraj včeraj neko slovensko deklico, ki je prodaj-

jala kruh po ulici, ker je baje to prepovedano. Ta redar je odvedel prastrašeno deklico na mestni komisariat in tukaj so jo kaznovali — čujte in strmite — na 4 krone globe. Kaj pravite, cenjeni študenti, vi k temu? Ženski, ki je prišla uro in ki morda tudi več daljave v Trst, da proda tu morda, da ali ne, za 2 kroni kruha in morda niti ni vedela, kje da je prodajanje kruha prepovedano, nalogajo kar štiri krone globe! To je nečuvstvo! To kriči v nebo! Da, da, tako ljubijo slovenske ljudi — tukaj v Trstu.

V znamenju zime. Po toplih, deloma deževnih deloma suhih dnevih se je v noči med soboto in nedeljo nenadoma izvršil pravi prevrat v vremenu in temperaturi. Atmosfera je podelena, temperatura je padla in višave okolo Trsta so se pobelile. Po mestnih ulicah pa pometa burja in sili v vsako špranjo. Zima je tu, prava, resnična zima. V petek se nam je bil celo havelok zopern in vlačili smo pa seboj bolj iz navade — iz ozirav do letne novembarske dobe —, večerj pa smo slovesno uveljavili zimsko suknjo.

Prav je: tako je vsaj vse v harmoniji. Politični odnosi so ledeno neprijazni, da nam gre do kosti; zakaj naj bi bilo ravno vreme drugačno? Da bi le tudi v politiki hotela enkrat nastopiti analogija letnih časov: da bi za zimo prišla — politična in narodna pomlad!?

Drobne vesti. Samomor. Za pokopališčem pri Sv. Ani so pasauti našli na cesti nekega nepoznanega moža, ki je bil ves okrvavljen, zraven njega pa je ležal samokres. Jasno je bilo, da je to samomorilec. Čuvaj židovskega pokopališča je hitro telefoniral po zdravnika. Došlemu zdravniku ni preostajalo drugo, nego konstatirati smrt. Na lice mesta je došla policijska komisija, ki je izvršila, kar odreja zakon. — Pozneje se je doznalo, da je samomorilec identičen se 70-letnim Josipem Chiradoni, stanujočim v ulici dell' Istituto št. 14. — Truplo nesrečnega starčka so odpeljali v mrtvašnico pri sv. Justu.

Roparski napad. 26 letni delavec Josip Memon iz Lazareta pri Koprju je prišel sinoči pozno v lekarno k sv. Jakobu s — krvavo glavo. Tu je pripovedoval, da so ga v Zavljah (ko je šel peš iz Lazareta v Trst) štirje nepoznani lopovi napadli in mu odnesli vse, kar je imel. V lekarni so ga povezali in ga odposlali v bolnišnico. Tu so videli, da ima Memon tudi na drugih delih telesa več nevarnih ran.

Aretiran vojaški begunec. Sinoči so aretirali vojaškega beguna 23 letnega M. G. s Štajerskega. M. G. je pobegnil pred časom iz Pulja, kjer je služil. V Trstu se je dlje časa skrival pri nekem prijatelju svojem v starem mestu. — Policija je begunec izročila vojaški oblasti.

Dražbepremičnin. V torek, dne 26. novembra ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Istituto 7 c, hišna oprava; zagata del Moro 5, hišna oprava; ulica degli Artisti 8, hišna oprava; Korzo 39, fotografski aparat in pohištvo; veliki trg (palača Modello), oprema v zalogi in kaučuk; ulica Fontana 1, mizarske klopi.

Vremenski vestnik. Včeraj: toploter ob 7. uri jutraj 8° 8, ob 2. uri popoldne 12° 5 C. — Tlakomer ob 7. uri jutraj 761.6 — Danes plima ob 6.35 predp. in ob 8.18 pop.; oseka ob 1.13 popoldne in ob 1.44 popoldne.

Dober začetek! Odbor pevskega društva »Kolo« nam javlja, da je najel dvorano Mally za tri plesne venčke, in sicer: za 4. in 18. januarja ter za 8. februarja prih. leta.

Ker nam naši lahoni ne dovoljujejo dvorane za prirejanje koncertov, so naša društva prisiljena prirediti druge zabave ter tako ohranjati življenje v naših društvih ter dajati kaj uživanja svojim članom in ostalemu našemu občinstvu.

Vesti iz ostale Primorske.

× Naša mizerija na polju pouka. Iz občine Materijske smo prejeli: Ko sem v Vašem cenjenem listu prečital članek »Boj na vsučilišču v Koprju«, je kar vskipelo v meni. Verjemite mi to, gospod urednik! Izlasti, ko sem prečital vsiklik: »Alle ausschliessen!« — »Vse izključiti!«, krčila se mi je pest in malo da nisem prav grdo

zaklel! Vse izključiti iz učiteljskega, ki naj naši siromašni pokrajini, našemu ljudstvu v tej nesrečni deželi daje, česar nimamo, in če tudi imamo, pa imamo v neodpustno nezadostni meri — učiteljev namreč! Alle ausschliessen! Narod naj le raste brez šole!

Cele vasi imamo ne le odraslih, ampak tudi ljudi v zgodnji mladeniški dobi, ki niti svojega imena ne znajo podpisati! Kdor ne veruje, naj se le malo ogleda po naših uradih, pa se kmalu uveri, da je to le gola in prežalostna resnica, kar pravim jaz! Križ za križ bo videl na spisih in le redek, sila redek je lastnoročen podpis.

Kdo je kriv, kje je krivda temu? Šol ni in učiteljev ni. Tudi pri nas imamo izpraznjenih učiteljskih mest. V Slivji n. pr. nimajo učitelja že več let. V Brezovici bi bilo gotovo istotako, da niso — po sreči — dobili nekega gospoda Hrvatca. Čujem, da se bo sedaj zidalo več šolskih poslopij. V Koprju pa kriče domišljivi in brezčutni ljudje: Alle ausschliessen! Ob tolikem že dosedanjem pomanjkanju učiteljev naj bi udušili naraščaj 4 let! Je-li morda hočejo, da rodiš slovenskih in hrvatskih učiteljev v Istri — izumre?! Ali se morda hočejo iznebiti tega — balasta?! Skoro bi moral misliti tako.

Na Goleu poučuje — duhovnik; v Gročani — duhovnik; v Dragi — Mihale — duhovnik, in tako dalje in tako dalje! Tu so še srečni.

Ali koliko jih raste brez vsacega pouka. Da, gospoda slavna, ponavljam vam: cele vasi je dobiti pri nas, v katerih niti dva odstotka njih ne znajo podpisati svojega imena! In še tisti redki, ki znajo, so to profitirali — v vojaki!

Ta fakta ilustrujejo našo mizerijo na polju ljudskega šolstva. To kriči, kako občutno, kako veliko pomanjkanje je v naši deželi na učiteljih! Mene nimalo ne briga, kje je več krivde, da je prišlo do sedanjih najnovejših homatij na učiteljsku v Koprju! To naj preiskujejo drugi! Jaz dajem le na razmišljanje javnosti in kompetentnim činiteljem na polju ljudskega šolstva v deželi istrski, to dajem namreč na razmišljanje: kakov mora biti človek, ki se ob takih žalostnih razmerah upa kričati: Alle ausschliessen!

× Niti v Dragi, ob železnici Herpelje — Trst ni možno dobiti tudi slovenske tiskovine za slovenske brzojavke, kakor nam priča brzojavka, ki jo je prejela od tam neka slovenska tiskovna. Draga je na trdoslovenskih tleh, ali za slovensko ravnopravnost niso še ta tla... Torej tudi notri v sredi med našim ljudstvom se slavne c. k. državne in od državljanov, torej tudi od Slovanov vzdrževane železnice ne morejo povspeti do spoštovanja našega jezika!

Vesti iz Kranjske.

* Za vsučilišče v Ljubljani. V nedeljo bo velik shod meščanstva. To bo gotovo impozantna manifestacija, ako vsaki meščan stori svojo dolžnost. In tega je želeti, ker manifestacije v masah ne ostajajo brez utisa.

* Iz Idrije. »Slovenec« poročajo, da je ob zadnji povodnji splavalo 3000 kubičnih metrov drv in 1000 kub. m. lesa. Škode bo torej okoli 20.000 K.

* Odlikovanje. Veleč. g. Janez Rozman, častni kapitan in mestni župnik pri sv. Jakobu v Ljubljani, je z brevom papeža Leona XIII. z dne 8. novembra imenovan protonotarjem ad in star particip. in hišnim prelatom sv. Očeta s pravico pontifikalij.

Vesti iz Štajerske.

— Akademski podružnica družbe sv. Cirila in Metodija v Gradcu izbrala si je za zborovanje dne 13. nov. 1901. sledeči odbor: Predsednik: cand. iur. Ivan Fermevc, tajnik: phil. Ivan Masten, blagajnik: iur. Ferdo Lašič in odbor. namestnik phil. Anten Majžer.

— Ponemčenje Sp. Štajarja. »Slov. Narod« prinaša vest, ki bi morala alarmirati vso našo javnost, izlasti pa naše poslance, ako nimajo vode v žilah. Vest se glasi:

»Poroča se, da hoče Körber sprejeti »lex Stallner«, ki se tiče volitev v okrajne zastope, in jo predložiti cesarju v potrjenje; ako se to zgodi, bo to skrajno hud udarec za naše slovensko prebivalstvo. Na ta način

bi zmagali nemški veleposestniki iz trgov in mest ter pregnali kmete iz okrajnih zastopov, in tako bi prišli kmetje pod komando meščanov in grajščakov. Iz okrajnih zastopov pa se volijo okrajni šolski sveti ki nastavlajo učitelje, na ta način bi prišli v naše kraje nemškutarski učitelji, in ponemčenju bi bila odprta vrata na stežaj. Prav tako bi prišle okrajne hranilnice v nemške roke.«

E, gospoda poslanci! Je-li kaj resnice na tem?! Vaša dolžnost je, da se prepričate in potem delate! Altro che rešilna akcija za kabinet in g. Körberja! Če nas imajo ubiti, bo pač vsejedno, ali nas ubijejo s parlamentom ali brez parlamenta, ali nas ubijejo pod vladanjem Körberjeve — nevtalnosti, ali pod kom drugim!

Razne vesti.

Zdravje kralja Edvarda. Na banketu vsučilišnega društva v Londonu je telesni zdravnik kralja Edvarda, dr. Trever, zatrdil z ozirom na razne govorice o porušenem zdravju kralja, da kralj ni bil še nikdar tako zdrav, kakor je ravno sedaj.

Zadnji od svojega plemena. Na Dunaju se je te dni ustrelil baron Ludovik Kienmayer, zadnji člen te baronske družine.

Nesreča v rudniku. V Coloradu (Amerika) vnel se je v četrtek požar v nekem rudniku, v katerem je bilo nad 200 rudarjev. Trideset njih je zgorelo; ostali so se rešili.

Konec mlade ljubezni. V Bernsdorfu pri Trutnovu so našli povožena na železniškem tiru 17-letnega rezaleca Otona Fleischerja in 15-letno Id. Sagotein. Dvojica se je vrgla pod vlak radi — nesrečne ljubezni!

Loterijske številke, izrečane dne 23. novembra:

Dunaj	46	12	20	88	2
Gradec	44	22	63	52	67

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 10. oktobra do 7. novembra poslali prispevke p. n. gospoda in društva: Upravništvo »Sl. Naroda« 277.58 K, uredništvo »Slovenec« 10 K, nadžupnik Fr. Korošec pri sv. Križu poleg Slatine volilo pok. Sim. Škorea 200 K, dr. Iv. Geršak v Ormožu na St. Vrazovem rojstnem domu v Ceroveu nabranih 8 K, Rud. Bračko v Št. Ilji v Slov. goricah volilo pok. Marije Bračko 10 K, posojilnica v Cerknici 20 K, kapl. Fr. Gomilšek v Jarenini dar vesele družbe ob slovesu 6 K, litijsko-smartinske Slovenke za Martinovo 100 K (po »Sl. N.«); podružnice: šentjakobsko-trnovska ženska v Ljubljani 400 K, šentpeterska možka in ženska v Ljubljani dohodek veselice 811.37 K ter pokroviteljstvo dra. Val. Krisperja 200 K, ženska v Idriji 76 K, akademična v Gradcu 52 K, možka na Vrhniki 116 K, možka in ženska v Krškem dohodek veselice 182.67 K. — Mesece oktobra je družba imela 2720.65 K dohodkov in 4354.58 K stroškov.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Brzojavna poročila.

Volitve v Istri.

BAŠKA 25. (P) Tukaj je bil izvoljenih enoglasno 8 naših volilnih mož.

Nadvojvoda Ferdinand Karl.

DUNAJ 25. (B) Nadvojvoda Ferdinand Karl se je sinoči povrnil iz Berlina.

Župan v Zagrebu.

ZAGREB 24. (B) V včerajšnji seji občinskega sveta je bil izvoljen županom dosedanj župan Adolf Mošinski.

Avdijske.

DUNAJ 25. (B) Njeg. vel. je vsprejel v današnjih splošnih avdijskah barona Chlumeekega, grofa Dzieduszycekega in Davida vit. Abrahamovica. (Toraj Chlumeev je straši, to je najgotovejše znamenje, da bodo imeli na Dunaju smrt v hiši. Op. ured.)

Krečansko vprašanje.

CARIGRAD 25. (B) Ruska vlada je ravnokar odgovorila na najnovejšo brzojavno okrožnico turške vlade glede Krete. V odgovoru je rečeno, da se pogovori, ki se vrše med kabineti četorice vlasti, na podlagi dogovarjanj med zastopniki vseh interesiranih vlasti, nanašajo na vprašanja čisto administrativnega značaja in se nikakor ne dotikajo političnih stvari.

Dogodki v Atenah.

ATENE 24. (B) Četudi je kabinet demisijski, vendar vstrajajo dijaki pri svoji

zahtevi glede ekskomunikacije prevajalcev evangelija in zasedajo še vedno vsučilišče z oržjem v roki.

Zaimis je predložil kralju listo novega kabineta, ki jutri položi prisego in bo zahteval, naj zbornica zaustavi svoje razprave.

Vojna v Južni Afriki.

JOHANNESBURG 22. (B) V boju s komandom Buys pri Willersdorp je bil poveljnik angleških čet ubit in trije angleški častniki ranjeni. Jeden oddelek moštva železniškega polka so Buri ujeli, tudi drugi deli angleških čet so imeli zgube. Železniške čete Angležev so bile obkrožene od komanda Buys, kateremu je prišel na pomoč tudi komando Ross. (Torej na vsej črti batine po angleških »zmagovalcih«! Op. ur.)

Demonstracije v Krakovu.

KRAKOV 24. (B) O včerajšnjih, tu dogodivših se demonstracijah je izdano nastopno avtentično poročilo: Povodim napovedane predstave berlinskega »Überbretteln« se je zbralo pred hotelom »Saski«, kjer se je imela vršiti predstava, več sto mladih ljudi, največ srednješolcev. Tu in pred vojaškim kazinom so demonstrantje razsajali in prepevali. Policija je demonstrante razpršila, na kar je kmalu nastal mir. Zapri niso nikogar. Nasproti vestem v listih se povdaja, da vojaštvo ni bilo konsignirano in da se policijska rezerva ni rekvirirala. Tudi ni res, da bi bil jeden policijski organ tepen.

Prodajalnica izgotovljenih oblek

„Alla città di Trieste“

trvrke

EDVARD KALASCH

Via Torrente št. 34

nasproti giedališču „Armonia“

s krojačnico, kjer se izvršujejo obleke po meri in najugodnejših cenah. V prodajalnici ima tudi zalogo perila za delavski stan po izvenredno nizkih cenah. Izbor boljših in navadnih snovij.

VELIK IZBOR

izgotovljenih hlač za delavce

kakor tudi blaga za hlače, ki se napravijo po meri.

Velikanska rastava pohištva in tapečarij. Izvenredno ugodne cene. **VILJEM DALLA TORRE** v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana). Moje pohištvo donesete. —

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI

z omejenim jamstvom

naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela

prvo slov. zalogo pohištva

iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a

katera se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

TRST

TOVARNA:

Via Tesa,

vogal

Via Limitanea

ZALOGE:

Piazza Rosario št. 2

(šolsko poslopje)

in Via Riborgo št. 21

Velik izbor tapečarij, vzor in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIKI ZASTONI IN FRANKO Predmeti postavljeni se na parobrod ali železnico franko.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvč. za besedo: za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglaš za vse leto za enkrat na teden stane po 10 gld. ter se plačujejo v četrtletnih anticiptivnih obrokih. Najmanjša objava 30 nvč.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodčih in buteljkah.
Perhauc Jakob ulica delle Acque 12
Zaloga vsakovrstnih vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmerne.

Nepregorljive mrežice.

Vitez D. v Trstu, Piazza Napoleoni št. 1
priporoča slavnemu občinstvu svoje nepregorljive mrežice (retine) „Meteor“ in vse druge priprave za plinovo luč „Auer.“

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ ki sti shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Ogije in drva.

Muha Josip v ulici dei Torro št. 12
priporoča svojo dobro prekrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor premoga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Pohištvo.

Prva slovenska izdelovalnica in zaloga zasnove in pohištva lastnega izdelka. Sprejemam naročbe po načrtu. Delo fino in trpežno, cene brez konkurence. Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla „svoji k svojim.“ Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 12 (sedej c. kr. deželne sodnije.)

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pekarna in sladničarna, svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vseprejema tudi domači kruh v pečivo. Postrežba točna.

Slovenec priporoča svojo veliko prodajnico in izdelovalnico vsakovrstnega pohištva in popravilne istega po cenah ki zadovoljeje gotovo vsakega gosta. Za obilne obiske se priporoča Ivan Cink, ulica S. Daniele št. 2.

Operatèr kurjih očes, (Kalistv) diplomovan specialist Giordani, ima svoj ambulatorij Via Stadion 3. I. ki je odprt od 9 predp. do 6. pop. ob nedeljah in praznikih do 4. pop. Izvršuje odstranitev kurjih očes in zaraslih nohtov tudi v najbolj kompliciranih slučajih na poseben način in brez nikakoršnih bolečin. Cena za operacijo v ambulatoriju 1 krona, na domu 2 kroni.

Pekarne in sladničarne.

H. Stibiel Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso) ima veliko pekarno in sladničarno. Vedna zaloga vsakovrstnih tort, krokanov, konfetov, raznovrstnih sladčic v kosih in v škatljicah, finih biskotov, različnih likerjev in vin v buteljkah za poroke, birne, krste in druge slavnostne prilike. Vsakrsten, vsak dan večkrat pečen fin in navađen kruh se razpošilja po pogodbi in naročilu franko na dom in trgovcem v razprodajo. Domači malinovci po nizki ceni.

Stroji in tehnični predmeti

vsake vrste iz najboljših tovarn se vdobivajo po tovarniški ceni v zalogi tvrdke Schivitz & Comp., inžee inija Živica v Trstu ulica Ghega 10 nasproti kavarni Fabris.

Josip Bizjak urarski mojster v Trstu ulica Stadion 25. naznanja slavnemu občinstvu, da je odprl svojo lastno delavnico za popraviljanje ur vseh vrst, bodisi žepnih najfinjših kakor tudi velikih stenskih; obljubljuje, da si bo prizadeval zadovoljiti vsakogar, koji bi mu blagovolil dati dela, za kojega izvršitev tudi jamči. Za mnogobrojno podporo se udano priporoča.

Nova čevljarnica „Alla Corsia Giulia“ Fran Benčica v Trstu ulica Giulia št. 3. Velika zaloga obuvava vsake vrste lastnega izdelka za moške, ženske in otroke. Blago kakor: podplat, usnje in pripadki so iz najboljših tu- in inozemskih tovarn. Izvršuje točno vsako naročbo po meri in najnovejši modi. Vsaka poprava se dogotovi v istem dnevu. Cene brez konkurence. Kože v vseh barvah.

Konrad Jacopich trgovec z jedilnim blagom v Trstu, Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijali, navadnega in najfinjšega olja, najfinjših testenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovsu itd. po jako nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. Ceniki franko.

Skladišče vina ulica Acquedotto št. 23. Prodaja vina v sodih in buteljkah. Fine pakšne in dezertne vina na debelo in drobno, franko na dom po najugodnej in konkurenčnih cenah.

Delavnica za popraviljanje vsakovrstnih strojev, motorjev na plin in brizgalnic vseh vrst. Kovaška delavnica. Alojzij Schrombeck & C. v Trstu, ulica Belvedere št. 9.

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdirivo št. 17. Slavnemu občinstvu se uaznanja, da se od danes naprej točijo sledeča vina: refosk črn po 28 novč., bela rebna iz Brd po 28 novč. Za družine po ugodnejših cenah. Opolo iz Visa po 28. novč. Za obilen obisk se priporoča ter že v naprej zahvaljuje.

Vsak zamore moja vina analizovati in ako jih vdobi ponarejena! vdobi 100 gld. nagrade.

Zaloga vsakovrstnega pohištva.

Anton Breščak v Gorici, Gosposka ulica št. 14 in ulica Vetturini ima v zalogi v veliki zbirni pohištvo vseh slogov za vsak stan od najboljšega izdelka. V zalogi ima: podobe na platno in šipe, ogledala, žime prazno, razne tapetarije itd. Daje tudi na obrok.

Velika zaloga manufakturnega blaga

vsake vrste. Velik izbor platenine, bombaževine, prtov, brisalk, žepnih rut itd. Specijaliteta predmetov za krojače.

Izvršuje obleke po meri točno

po najnovejših vzoreh in od najboljših krojačev po zelo ugodnih cenah.

■ Via Barriera vecchia št. 13 ■

Naslednik Frana Kitty

ALOJZI GALPERTI

Vsako obleko se izvrši v 24 urah.

Ivan Semulič

v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici

kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in druge vrste, iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Tomsig Ludvik

v Gorici, ulica Morelli št. 30.

DELAVNICA

za pozlačevanje in dekoracije

Sprejema vse v to stroko spadajoče poprave, toliko za cerkve kolikor za zasebnike. Velika in izbrana zaloga latev za okvirje in drugih predmetov po zelo nizkih cenah.

Teodor Slabanja

srebrar

v Gorici, ulica Morelli št. 2,

priporoča prečast. duhovščini za izdelovanje cerkvenih posod in orodja. Pripravo cerkvenega orodja olajšuje revnim cerkvam s tem da daje tudi na obroke. Obroke si pa preč. p. n. sgopod naročevalec sam lahko doloži.

Proti malokrvnosti, za rekonvalescente in v obče za vse šibke osebe kakor tudi blede deklice se priporoča

Ravasinijev železnati kinin.

Sestavljen je iz racionalno izbranih potrebnih količin železa in delujočih prvin kinina.

Steklenice po kron 1-20, 2— in 3-60.

Vdobi se samo v

LEKARNI RAVASINI

v Trstu, Piazza della Stazione št. 3.

Poštne pošiljave s povzetjem.

Obuvala.

Podpisani priporoča slavnemu slovenskemu občinstvu svoji zalogi obuvava za gospe, gospode in otroke, ki se nahajati v ulici Riborgo št. 25 in v Škednju (Ščedna) št. 388 (na glavni cesti. Sprejema naročbe po meri in za popraviljanje.

Bog i narod!

Peter Rehar,
čevljarski mojster.

Zahvala.

Podpisana rodbina se najiskreneje zahvaljuje vsem onim, ki so nje nepozabnemu sopregu in očetu, gosp.

Ivanu Rolich

izkazali poslednjo čast ter mu na kateri bodi način izkazali svoje sočutje. Posebe se še zahvaljuje višemu finančnemu inspektorju g. Jablonskemu in vsem mestnim in vnanjem finančnim oddelkom.

Iskrena hvala vsem!

TRST, dne 22. novembra 1901.

Rodbina Rolich.

Remeljni v velikem izboru, bukovde debela orehovina, jelovina, trd les vsake vrste, dogice za parkete, bukovina, jelovi podovi, držala za stopnjice.

Cene zmerne.

Viktor Miklavez

v Trstu Via Fonderia št. 10.

V najem

se odda nova hiša za gostilno s prenočišči in obrtnim dovoljenjem (dekretom) ob novem kolodvoru v Kopru.

Ponudbe je pošiljati na g. Antona Valentič v Kopru.

Konservatorist

želi podučevati klavir in teorijo v slovenskem, češkem, laškem in nemškem jeziku. Naslov: Via Stadion št. 19. I. nadstr.

PODJETJE ZIMOLO - TRST

Prvo podjetje

za pogrebne svečanosti

ustanovljeno leta 1876.

Pisarna: Corso 41 Zaloga: ul. Istituto 15
Telefon št. 141 Telefon št. 145

Sprejemajo se pogrebi v veliki gali in I., II., III. IV. razreda; prevzi mrlicev v tu- in inozemstvo; katafalki v cerkvah za pogrebne svečanosti.

Izvršuje pogrebe v popolno črni, v zlato-črni, srebrno-črni in zlato-modri barvi. Velika zaloga kovinskih krst, navadnih in najbogatejših; krst iz trdega lesa s kovinskimi okraski z vloženo cinasto krsto ali brez nje; lesenih krst; belo in črno lakiranih; vencev iz umetnih cvetlic v porcelanu ali biserih.

Prodaja na drobno in na debelo oblek iz atlasa organin, umetnih cvetlic, napisov zlato-srebrnih in sploh vsakovrstnih pogrebni predmetov.

IVAN KRŽE

Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst

Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste iz zemlje, porcelana, železa, kostarja in stekla; velik izbor platenin in lesenega blaga. Lesene pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo ali druge zlobe.

Rinnione Adriatica di Sicurtà v Trstu

zavaruje proti požarom, prevozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah.

Glavnica in rezerv. društva dne 31. decembra 1892.:

Glavnica društva	gld. 4.000.000—
Premijna rezerva zavarovanja na življenje	13.326.346-98
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju	1.632.248-22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	49.465-07
Rezerva na razpolaganje	500.000—
Rezerva zavarovanja proti premijnju u kurzov, bilanca (A)	333.822-42
Rezerva zavarovanja proti premijnju kurzov, bilanca (B)	243.331-8
Rezerva specijalnih dobičkov zavarovanja na življenje	500.000—
Občna rezerva dobičkov	1.187.164-86

Urad ravateljstva:

Via Valdirivo št. 2, (v lastni hiši).

Prvo primorsko podjetje za razpošiljanje in prevažanje pohištva

Rudolf Exner

Trst. — Via Squero nuovo 7. — Trst.

Telefon 847.

Specijalno bavljenje za inmagaciniranje pohištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na najboljši način in po zmernih cenah. Nakladanje in prevažanje pohištva po železnici in morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor tudi iz hiše v hišo po celem mestu ali okolici s patentovanimi velikimi vozovi najnovejše konstrukcije.

Sprejemanje posameznih kovčkov, zabojev, košev itd. za inmagaciniranje.

Sprejemajo se pošiljave vsake vrste in kamor si bodi.

Važno oznanilo!

Podpisani smatra si v dolžnost javiti, da se VINA iz VISA, KASTELOV pri SPLITU, ISTRKE in BELA VINA iz VISA, ki se prodajajo v njegovi zalogi, analizirana in stavljeni pod stalno kontrolo zaveza za kemično analiziranje, ovlaščena od c. kr. avstrijskega ministerstva. Zato se stavlja na vse sode in boteljke kontrolna in garantoljka znamka št. 137. To določbo je izdalo visoko c. kr. notranje ministerstvo radi pregostega kvarjanja vina, ki stavlja v resno nevarnost ljudstvo.

Kedor si torej vkupi vino v moji zalogi, je gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovi, nego da je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vestjo dajati bolnikom in konvalescentom, ker analizirani zavod stavlja pod svoje varstvo samo ona vina, ki so čista in imajo vso potrebno vsebino, ki jo morajo imeti najfinjša vina.

CENE:

Istrski teran	liter po 32 novč.
Vino iz Kastelov pri Splitu	34
Fino vino iz Visa	34
Vino Opollo	38
Belo vino iz Visa	40

Zahtevajte vselej jamstveno znamko.

Josip Tami

ulica Legna št. 6 (Dvorščak)

Kdor potrebuje žaluzije, tkane lesene ali pletene rolete, železne ali lesene zatvornice za prodajalnice, naj se obrne naravnost na

Prvo hrvatsko tovarno žaluzij roletov, lesenih in železnih zatvornic in kartonaže

G. Skrbić

Zagreb — Illica 40 — Zagreb.

Ceniki brezplačno in franko. Varnost se potovalnih zastopnikov, ki zahtevajo denar v naprej.